

На основу члана 52а Закона о ветеринарству („Службени гласник РС”, бр. 91/05, 30/10 и 93/12),

Министар пољопривреде и заштите животне средине доноси

ПРАВИЛНИК
О УТВРЂИВАЊУ ПЛАНА УПРАВЉАЊА КРИЗНИМ СИТУАЦИЈАМА
- Објављен у „Службеном гласнику РС”, број 90/15 од 30. октобра 2015. године-

Члан 1.

Овим правилником утврђује се План управљања кризним ситуацијама, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Члан 2.

План управљања кризним ситуацијама нарочито садржи организацију, мере и начин спровођења мера за сузбијање појединих заразних болести животиња, као и поступак њихове контроле, у складу са Законом о ветеринарству.

Члан 3.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Број: 110-00-00115/2015-09
У Београду, 16. октобра 2015. године

МИНИСТАР

проф. др Снежана Богосављевић Бошковић

ПЛАН УПРАВЉАЊА КРИЗНИМ СИТУАЦИЈАМА

1. УВОД

Ради сузбијања и искорењивања нарочито опасних заразних болести слинавка и шап, класична куга свиња, афричка куга свиња, болест плавог језика, авијарна инфлуенца, атипична куга живине, куга коња и др. (у даљем тексту: нарочито опасна заразна болест) примењују се мере утврђене овим планом. Мере утврђене овим планом могу се применити и ради сузбијања и искорењивања болести које не припадају групи нарочито опасних заразних болести (трансмисивне спонгиоформне енцефалопатије и др.).

Главни циљ спровођења мера утврђених овим планом је отклањање директне или индиректне опасности по здравље људи, односно здравље и добробит животиња и хитно сузбијање и искорењивање болести, узимајући у обзир принципе очувања и заштите животне средине, као и успостављање статуса Републике Србије слободне од заразних болести. Примена овог плана и начин контроле мера заснивају се на следећим принципима:

- 1) број убијених, уништених или закланих животиња из разлога контроле болести или због добробити животиња своди се на минималну оправдану меру;
- 2) приликом спровођења мера обезбеђује се да утицај на производњу хране, индустрију, узгој и држање животиња, туризам и друге области друштвеног живота буде минималан;
- 3) утицај спроведених мера на животну средину своди се на најмању могућу меру;
- 4) рационално располагање ресурсима.

План управљања кризним ситуацијама (у даљем тексту: Кризни план) спроводе органи државне управе, организације и ветеринарска служба преко кризних центара који се образују у складу са прописима којима се уређује државна управа и то на националном и локалном нивоу.

1.1. Степени (фазе) узбуњивања у односу на присуство болести

У зависности од степена угрожености територије Републике Србије од избијања нарочито опасне заразне болести, организује се систем узбуњивања у четири степена (фазе).

1.1.1. Повољна епизоотиолошка ситуација

Степен/фаза 0 - Одсуство нарочито опасних болести у Републици Србији: нису регистровани клинички случајеви који могу указивати на појаву нарочито опасне заразне болести.

1.1.2. Неповољна епизоотиолошка ситуација

Степен/фаза 1 - Оправдана сумња на нарочито опасну заразну болест: клинички случајеви и симптоми указују на могуће појављивање, али нису типични за нарочито опасну заразну болест.

Степен/фаза 2 - Сумња на нарочито опасну заразну болест (епизоотиолошки надзор): клинички случајеви појаве болести и симптоми су карактеристични, а на основу епизоотиолошке истраге постављена је оправдана сумња да је дошло до појављивања нарочито опасне заразне болести у Републици Србији.

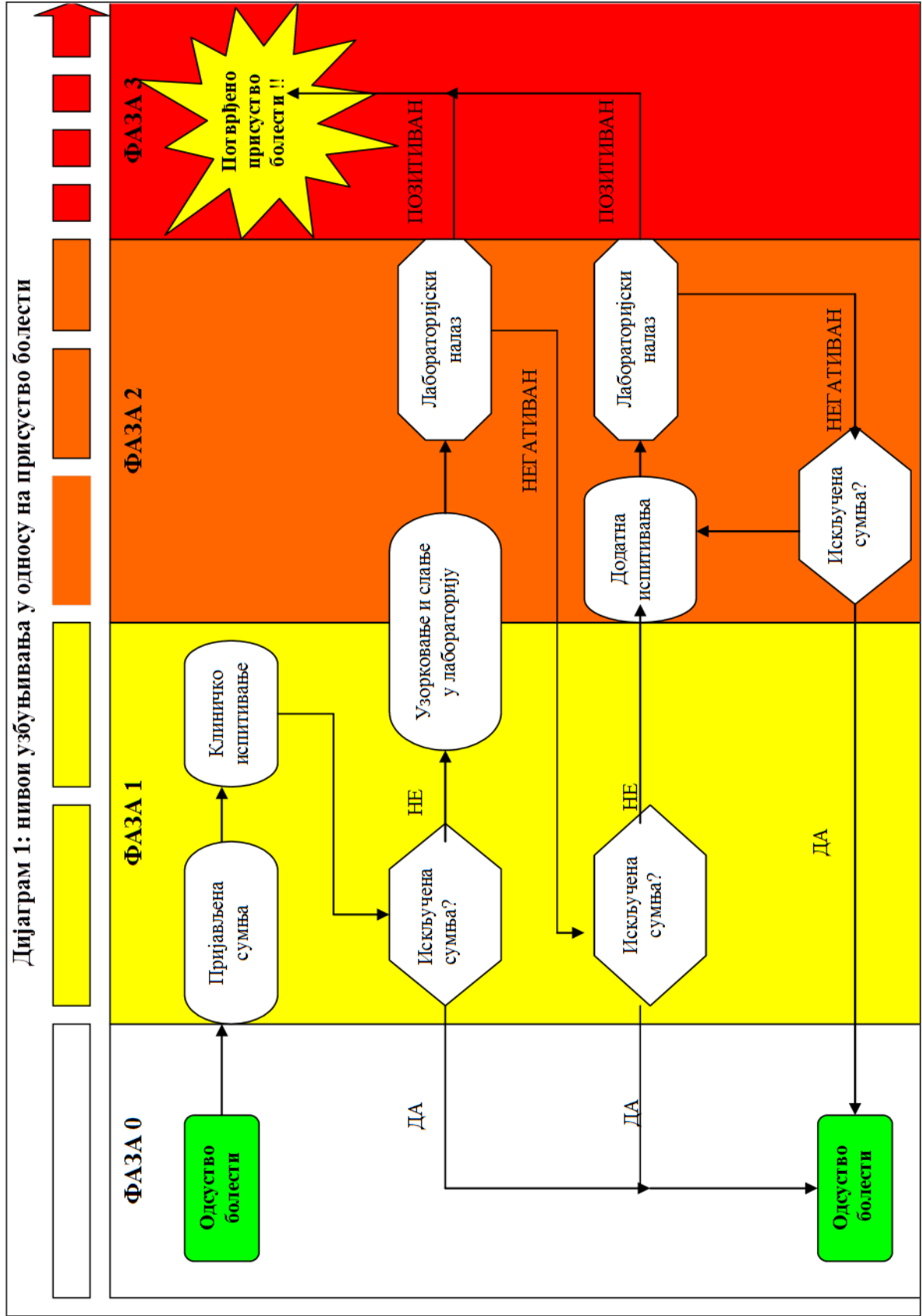
У складу са Законом о ветеринарству (у даљем тексту: Закон) и посебним прописима којима се уређује дијагностика, спречавање ширења, сузбијање и искорењивање одређене нарочито опасне заразне болести (у даљем тексту: посебан пропис) сматра се да постоји сумња на заразну болест ако се открије болесна животиња или леш животиње код које су утврђени симптоми, односно пато-анатомске промене које указују на болест или ако су добијени резултати лабораторијских испитивања спроведених у складу са посебним прописом, који указују на заразну болест.

Степен/фаза 3 - Потврђено присуство нарочито опасне заразне болести (спровођење хитних мера као одговор на насталу кризну ситуацију): клинички случајеви појављивања болести, симптоми и пато-морфолошки налаз карактеристични су за појаву нарочито опасне заразне болести. На основу епизоотиолошке истраге и позитивних лабораторијских налаза потврђено је присуство ових болести код животиња или је потврђено да је дошло до уношења болести у земљу.

У складу са Законом и посебним прописом сматра се да је дошло до појаве болести ако је код болесне животиње званично потврђено присуство клиничких симптома нарочито опасне заразне болести, односно пато-анатомских промена, односно ако су добијени позитивни резултати лабораторијских испитивања.

Када се потврди присуство нарочито опасне заразне болести у Републици Србији, подиже се степен спремности ветеринарске службе на највиши ниво. Алармирају се и обавештавају сви релевантни учесници и предузимају мере одговора на кризну ситуацију утврђену овим планом.

Графички приказ степена/фаза узбуњивања у односу на присуство болести дат је на Дијаграму 1: нивои узбуњивања у односу на присуство болести.



2. ПРАВНИ ОКВИР

2.1. Правни оквир за спровођење мера

- 1) Закон о ветеринарству („Службени гласник РС”, бр. 91/05, 30/10 и 93/12);
- 2) Закон о добробити животиња („Службени гласник РС”, број 41/09);
- 3) Закон о безбедности хране („Службени гласник РС”, број 41/09);
- 4) Закон о сточарству („Службени гласник РС”, бр. 41/09 и 93/12);
- 5) Закон о министарствима („Службени гласник РС”, бр. 44/14, 14/15 и 54/15);
- 6) Закон о државној управи („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 101/07, 95/10 и 99/14);
- 7) Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, бр. 129/07 и 83/14-др. закон);
- 8) Закон о комуналним делатностима („Службени гласник РС”, бр. 88/11 и 46/14-УС);
- 9) Закон о општем управном поступку („Службени лист СРЈ”, бр. 33/97 и 31/01 и „Службени гласник РС”, број 30/10);
- 10) Закон о полицији („Службени гласник РС”, бр.101/05, 63/09-УС, 92/11 и 64/15);
- 11) Закон о одбрани („Службени гласник РС”, бр. 116/07, 88/09, 88/09-др. закон, 104/09-др. закон и 10/15);
- 12) Закон о ванредним ситуацијама („Службени гласник РС”, бр. 111/09, 92/11 и 93/12);
- 13) Царински закон („Службени гласник РС”, бр. 73/03, 61/05, 85/05- др. закон, 62/06-др. закон);
- 14) Царински закон („Службени гласник РС”, бр.18/10, 111/12 и 29/15);
- 15) Закон о управљању отпадом („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 88/10);
- 16) Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. закон, 72/09-др. закон и 43/11-УС);
- 17) Кривични законик („Службени гласник РС”, бр. 85/05, 88/05,101/05, 72/09, 111/09, 121/12, 104/13 и 108/14);
- 18) Закон о прекршајима („Службени гласник РС”, број 65/13);
- 19) Правилник о Листи нарочито опасних заразних болести животиња и Листи заразних болести животиња које се обавезно пријављују, као и о начину њихове пријаве и одјаве („Службени гласник РС”, број 49/06);
- 20) Правилник о утврђивању мера за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорењивање заразне болести слинавке и шапа („Службени гласник РС”, број 15/10);
- 21) Правилник о утврђивању мера за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорењивање заразне болести класичне куге свиња, као и начину њиховог спровођења („Службени гласник РС”, број 102/09);

22) Правилник о мерама за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијања и искорењивање заразне болести афричке куге свиња („Службени гласник РС”, број 32/10);

23) Правилник о утврђивању мера за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијања и искорењивања заразне болести плавог језика, као начин њиховог спровођења („Службени гласник РС”, бр. 18/09 и 95/14);

24) Правилник о утврђивању мера за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијања и искорењивање заразне болести авијарна инфлуенца као и начину њиховог спровођења („Службени гласник РС”, број 7/10);

25) Правилник о утврђивању мера за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијања и искорењивања заразне болести атипичне куге живине („Службени гласник РС” број 95/09);

26) Правилник о утврђивању мера за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорењивање заразне болести куга коња, као и начину њиховог спровођења („Службени гласник РС”, број 6/10);

27) Правилник о утврђивању мера за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорењивање заразне болести везикуларне болести свиња, као и начину њиховог спровођења („Службени гласник РС”, број 10/10);

28) Правилник о утврђивању мера раног откривања и дијагностике заразне болести трансмисивних спонгиоформних енцефалопатија, начину њиховог спровођења, као и мерама за спречавање ширења, сузбијање и искорењивање ове заразне болести („Службени гласник РС”, број 96/10).

29) Уредба о саставу и начину рада штабова за ванредне ситуације („Службени гласник РС”, број 98/10).

3. МЕРЕ, НАЧИН СПРОВОЂЕЊА МЕРА И ПОСТУПАК КОНТРОЛЕ

3.1. Пријављивање заразних болести животиња

Заразне болести животиња које се обавезно пријављују, у складу са одредбом члана 58. Закона јесу болести високог ризика за животиње, односно људе. Листа заразних болести које се обавезно пријављују, као и начин њиховог пријављивања прописани су Правилником о Листи нарочито опасних заразних болести животиња и Листи заразних болести животиња које се обавезно пријављују, као и начину њихове пријаве и одјаве („Службени гласник РС”, број 49/06).

Пријављивање сваке сумње на заразну болест животиња на територији Републике Србије спроводи се на основу члана 61. став 2. тачка 1) Закона.

Сматра се да постоји сумња на заразну болест у случају појаве клиничких симптома који указују на ту болест, када наступи нагло угинуће животиња без видљивог узрока или ако се међу животињама из истог објекта појаве узастопно два или више случаја обољења са истим или сличним знацима или угинућа.

3.2. Мере раног откривања заразних болести животиња

Ради спречавања појаве, раног откривања, ширења, праћења, сузбијања или искорењивања заразних болести најкасније до краја јануара текуће године за коју се доноси, доноси се програм мера здравствене заштите животиња (у даљем тексту: Програм мера).

Програмом мера за сваку годину утврђују су мере ране дијагностике нарочито опасних заразних болести које, поред мера општег (пасивног) надзора, обухватају и мере активног надзора и мониторинга на газдинствима на којима се држе животиње, као и мере активног надзора и мониторинга на присуство болести у популацији дивљих животиња као значајних резервоара вируса у природи.

Програмом мера за сваку годину ближе се прописује начин спровођења мера раног откривања заразних болести животиња у Републици, рокови извршења мера, начин финансирања и субјекти који ће спроводити мере здравствене заштите животиња.

Ветеринарске станице, са којима министарство надлежно за послове ветеринарства (у даљем тексту: Министарство) има закључен уговор о обављању послова из Програма мера, у обавези су да, поред општег, пасивног надзора, врше и активни надзор и да у току године обилазе газдинства на којима се држе животиње, у складу са Програмом мера, као и да изврше клинички преглед животиња приликом обављања послова из ветеринарске делатности и спроведу друге потребне мере, укључујући и прописану заштитну и хитну вакцинацију у одређеним случајевима, за одређене заразне болести, у складу са посебним прописом, овим планом и кризним планом за одређену заразну болест (у даљем тексту: оперативни приручник).

3.3. Мере здравствене заштите животиња, обавезне дијагностике заразних болести животиња и утврђивања узрока угинућа животиња

Мере за сузбијање и искорењивање нарочито опасних заразних болести обухватају:

- 1) мере заштите животиња од заразних болести животиња;
- 2) мере обавезне дијагностике заразних болести животиња;
- 3) мере обавезног утврђивања узрока угинућа животиња;
- 4) мере сузбијања и искорењивања заразних болести;
- 5) мере утврђене посебним програмима здравствене заштите животиња;
- 6) друге мере заштите животиња од заразних болести.

3.4. Промет животиња

Промет животиња, као и промет животиња и производа животињског порекла, хране за животиње и других предмета преко државне

границе у случају појаве нарочито опасне заразне болести спроводи се под условима и на начин прописан Законом, посебним прописом, овим планом и оперативним приручником.

3.5. Мере које се предузимају у случају сумње на појаву нарочито опасне заразне болести

3.5.1. Мере које се предузимају у случају сумње на појаву заразне болести животиња утврђене су Законом, овим планом и оперативним приручником.

3.5.2. У случају свесног прикривања постојања сумње да су животиње оболеле од нарочито опасне заразне болести, непријављивања сумње о постојању болести, неспровођења наређених мера или недопуштања спровођења наређених мера, ветеринарски инспектор ће започети поступак кажњавања одговорних лица у складу са Законом, односно другим прописима којима се уређује одговорност за привредне преступе, прекршаје, као и кривична одговорност.

3.5.3. Епизоотиолошка испитивања

У случају постојања сумње да је дошло до појаве нарочито опасне заразне болести, спроводи се епизоотиолошки увиђај, као и узорковање материјала за дијагностичко испитивање од стране ветеринарске инспекције и надлежног ветеринарског научног или специјалистичког института, у складу са посебним прописом, овим планом и оперативним приручником.

Власници или држаоци животиња, дужни су да без одлагања омогуће приступ објекту или месту на коме се држе животиње и пруже сву неопходну помоћ службеном лицу. Власници животиња или друга лица, одговорна за узгој или држање животиња, у обавези су да на захтев службеног лица (ветеринарски инспектор) омогуће прикупљање свих релевантних информација значајних за епизоотиолошки увиђај.

3.6. Лабораторијска испитивања

Дијагностичка испитивања узорака у циљу потврђивања присуства нарочито опасне заразне болести обавља национална референтна лабораторија за одређену нарочито опасну заразну болест.

Поједина дијагностика испитивања нарочито опасних заразних болести могу се вршити у лабораторијама овлашћеним од стране Министарства, у зависности од врсте болести и дијагностичких испитивања, као и локације жаришта, односно регионалног кризног центра.

Број узорака и број животиња које треба обухватити клиничким прегледом дат је у табели - Табела за израчунавање потребног броја узорака и броја животиња које треба обухватити клиничким прегледом (Canon & Roe, 1982).

Табела за израчунавање потребног броја узорака и броја животиња
које треба обухватити клиничким прегледом (Canon & Roe, 1982)

Број животиња у популацији	Процент оболелих животиња					
	2 %	5%	10%	20%	25%	30%
< 10	све	све	све	све	све	све
10	10	10	10	8	7	6
20	20	19	16	10	8	7
30	30	26	19	11	9	8
40	40	31	21	12	10	8
50	48	35	22	12	10	8
60	55	38	23	12	10	8
70	62	40	24	13	10	8
80	68	42	24	13	10	8
90	73	43	25	13	10	8
100	78	45	25	13	10	9
120	86	47	26	13	10	9
140	92	48	26	13	11	9
160	97	49	27	13	11	9
180	101	50	27	13	11	9
200	105	51	27	13	11	9
250	112	53	27	14	11	9
300	117	54	28	14	11	9
350	121	54	28	14	11	9
400	124	55	28	14	11	9
450	127	55	28	14	11	9
500	129	56	28	14	11	9
600	132	56	28	14	11	9
700	134	57	28	14	11	9
800	136	57	28	14	11	9
900	137	57	28	14	11	9
1000	138	57	29	14	11	9
1200	140	57	29	14	11	9
1400	141	58	29	14	11	9

1600	142	58	29	14	11	9
1800	143	58	29	14	11	9
2000	143	58	29	14	11	9
3000	145	58	29	14	11	9
4000	146	58	29	14	11	9
5000	147	59	29	14	11	9
6000	147	59	29	14	11	9
7000	147	59	29	14	11	9
8000	147	59	29	14	11	9
10000	148	59	29	14	11	9
> 10000	149	59	29	14	11	9

Референца:

$$n \approx \frac{1}{d} (1 - (1 - \alpha)^{1/d}) (N - d/2) + 1 \quad (\text{Cannon I Roe, 1982})$$

N = укупан број животиња на фарми;

d = очекивана преваленција на фарми

α = поузданост испитивања (95%)

n = величина прорачунатог узорка

3.7. Обавештавање

Министарство у случају постојања сумње и потврђивања присуства нарочито опасне заразне болести обавештава друга министарства, државне органе и организације, ветеринарске организације - учеснике у реализацији Кризног плана као и јавност о насталој ситуацији. По добијању потврде о појави болести, о резултатима обавештавају се Међународна организација за здравље животиња (ОИЕ), Европска комисија, ветеринарске службе суседних и других држава са којима се обавља трговинска размена животиња и производа животињског порекла.

3.8. Мере које се предузимају у случају потврђеног присуства нарочито опасне заразне болести

3.8.1. Мере за спречавање ширења, сузбијање и искорењивање нарочито опасне заразне болести

После добијања потврдних резултата о постојању нарочито опасне заразне болести на територији Републике Србије, спровешће се мере за спречавање ширења, сузбијање и искорењивање предвиђене Законом, посебним прописом, овим планом и оперативним приручником.

Мере за спречавање ширења, сузбијање и искорењивање нарочито опасне заразне болести обухватају дефинисање жаришта болести, утврђивање зараженог подручја, угроженог подручја (заражену зону и зону под надзором) по потреби и додатне заштитне или рестриктивне зоне, затварање заражених

животиња на газдинствима (фармама и објектима) на којима је заразна болест потврђена, забрану промета и кретања животиња, производа, сировина и отпадака животињског порекла, као и других предмета којима се може пренети узрочник заразне болести, убијање оболелих животиња, животиња које су биле у контакту са оболелим животињама, убијање животиња из разлога добробити и нешкодљиво уклањање лешева животиња и контаминираних предмета.

3.8.2. Ванредне ветеринарско-санитарне мере и мере ограничавања кретања људи

У циљу спречавања даљег ширења болести кроз пријемчиву популацију животиња, Министарство може да нареди субјектима ветеринарске делатности спровођење ванредних ветеринарско-санитарних мера које обухватају:

- 1) контролу промета животиња, производа животињског порекла, хране животињског порекла, хране за животиње и пратећих предмета;
- 2) забрану или ограничење довоза животиња, производа животињског порекла, хране за животиње и пратећих предмета;
- 3) дезинфекцију физичких лица и превозних средстава.

Дезинфекција физичких лица и превозних средстава спроводи се на следећи начин:

1) на улазу у двориште поставља се слој сламе у дебљини од 15 cm или комад сунђера. Ако је могуће, дезинфекциона баријера делимично се укопава у земљу дубине око 15 cm. Величина дезинфекционе баријере, односно газишта треба да буде таква да точкови возила могу да направе пун круг преко газишта и буду дезинфиковани у целости (за путничко возило најмање 2 m x 1 m, а за пољопривредна моторна и друга возила величина се одређује у зависности од величине возила и обима највећих точкова);

2) за дезинфекцију возила користи се масна сода (натријум хидроксид - жива сода) у раствору од 2% који се прелива преко слоја сламе или сунђера који је постављен на месту дезинфекционе баријере. Течност се свакодневно допуњава додавањем нових количина растворене соде. Приликом рада обавезно се користе заштитне наочаре и гумене рукавице ради заштите руку од корозивног деловања масне соде (могу се користити заштитне рукавице и наочаре намењене за заштиту приликом руковања хербицидима и средствима за заштиту биља);

3) на улазу у двориште, када је температура изнад нуле, поставља се посуда са раствором лимунске киселине или неког од комерцијалних дезинфицијенаса. Када је температура испод нуле посуда се уноси у затворен простор, а посетиоци руке дезинфикују на уласку у двориште.

За дезинфекцију возила уместо дезинфекционе баријере може се користити одговарајући уређај, односно апарат за дезинфекцију, као и одговарајуће дезинфекционо средство, осим натријум хидроксида, које ефикасно делује против микроорганизама и то након механичког чишћења и прања возила.

У случају потребе, а у циљу спречавања даљег ширења болести кроз пријемчиву популацију животиња, уводи се и мера ограничавања кретања људи који су били у контакту или су могли бити у контакту са оболелим животињама.

Лица која су боравила у зараженом или у угроженом дворишту или на другим локацијама дају изјаву којом се под пуном моралном, материјалном и кривичном одговорношћу обавезују да:

1) по изласку из зона заражених и угрожених од одређене нарочито опасне заразне болести неће посећивати ниједно газдинство, сајам, изложбу или било који други објект у коме се држе животиње, најмање два дана од тренутка изласка из заражене и угрожене зоне;

2) непосредно пре напуштања угрожене зоне изврши детаљно прање аутомобила;

3) обућу и одећу детаљно очисти и опере одмах по доласку кући или на друго одредиште.

Министарство предлаже Влади предузимање неке од мера које се односе на:

1) мобилизацију ветеринара, јединица цивилне заштите и грађана за спровођење прописаних мера здравствене заштите животиња;

2) мобилизацију опреме, лекова и превозних средстава у складу са посебним прописима и привремену употребу земљишта и зграда ради спровођења прописаних мера здравствене заштите животиња;

3) коришћење земљишта и објеката у сврху нешкодљивог уклањања лешева убијених или угинулих животиња, производа животињског порекла, хране животињског порекла, хране за животиње и пратећих предмета и другог зараженог материјала закопавањем, спаљивањем или на неки други начин;

4) одређивање посебних задатака свим субјектима који обављају ветеринарску делатност, а по потреби и другим правним лицима и државним органима ради спровођења прописаних мера здравствене заштите животиња.

3.9. Мере које се предузимају на газдинствима и у кланици

На газдинствима на којима је потврђено присуство нарочито опасне заразне болести, на газдинствима на којима је потврђено присуство нарочито опасне заразне болести која имају различите производне јединице, као и на газдинствима која су била у директном или индиректном контакту са зараженим газдинством (контактна газдинства) и у кланици у којој је потврђено присуство нарочито опасне заразне болести предузимају се мере у складу са посебним прописом, овим планом и оперативним приручником.

3.10. Еутаназија

Убијање животиња на хуман начин, односно еутаназија спроводи се у циљу сузбијања ширења нарочито опасних заразних болести од стране ветеринарских радника (ветеринар и ветеринарски техничар који ради под надзором ветеринара) или од стране других обучених лица под надзором ветеринара. Дозвољене методе за еутаназију животиња су: употреба

фармацеутских препарата регистрованих за ову намену, употреба пиштоља или пушке, електрична струја и употреба угљен диоксида.

Убијање животиња се врши се у складу са одредбама закона којим се уређује добробит животиња и посебног прописа којим се уређује поступање са животињама пре клања.

3.11. Клање и убијање животиња

У циљу спречавања даљег ширења болести кроз пријемчиву популацију животиња, Министарство у складу са Законом, може да нареди клање или убијање, на стручан и хуман начин, заражених животиња или животиња за које се сумња да су заражене или убијање животиња из превентивних или дијагностичких разлога или из разлога добробити животиња.

3.12. Нешкодљиво уништавање лешева и предмета контаминираних узрочником нарочито опасне заразне болести

Пријемчиве животињске врсте убијају се на нешкодљив начин који не излаже животиње непотребној патњи већој од оне која је неизбежна, а лешеве се нешкодљиво уклањају и уништавају у објектима за уништавање лешева (кафилерије), спаљивањем, закопавањем, односно на прикладан начин којим се искључује могућност преношења узрочника болести путем секундарних извора заразе.

Животиње које се налазе на зараженом газдинству убијају се на хуман и стручан начин, а лешеве нешкодљиво уклањају на начин којим се спречава ширење заразе, у складу са посебним прописима. Као превентивна мера, животиње које се налазе на осталим газдинствима у зараженом или угроженом подручју, а за које је на основу епизоотиолошког испитивања утврђено да су могле да се заразе или су биле у директном или индиректном контакту са оболелим животињама или узрочником, уништавају се на нешкодљив начин.

Контаминирана храна, стеља и фецес као и храна која је на било који начин могла да дође у контакт са инфективним агенсом нешкодљиво се уништава закопавањем, третманом у кафилерији или на други начин који проверено уништава узрочник заразне болести. По окончању ових активности спроводи се детаљно механичко чишћење, прање, текућа и завршна дезинфекције целокупног простора.

3.13. Чишћење, прање и дезинфекција

Чишћење, прање и дезинфекција спроводе се у складу са принципима и поступцима који су прописани посебним прописом, овим планом и оперативним приручником.

3.14. Вакцинација

Заштитна и хитна вакцинација животиња против појединих болести у Републици Србији спроводи се у складу са посебним прописом, упутством о употреби вакцине, овим планом и оперативним приручником.

У циљу утврђивања порекла присутних антитела на одређену нарочито опасну заразну болест могуће је у одређеним случајевима одобрити и употребу маркер вакцина.

Вакцинација дивљих животиња спроводи се само против беснила.

3.15. Заражено и угрожено подручје

Утврђивање граница зараженог и угроженог подручја у случају појаве нарочито опасних заразних болести спроводи се у складу са критеријумима који су утврђени посебним прописом. У зараженом и угроженом подручју примењују се прописане мере.

3.16. Поновно увођење животиња на газдинство и у објекте

Животиње се поново уводе на газдинство на којем је било потврђено присуство нарочито опасне заразне болести на начин и под условима који су прописани посебним прописом, овим планом и оперативним приручником.

3.17. Сарадња са другим државним органима и организацијама

У случају појаве нарочито опасних заразних болести у зависности од интензитета болести у поступку предузимања свих неопходних мера за сузбијање нарочито опасних заразних болести у складу са законом ангажују се други државни органи и организације.

У случају спровођења ванредних ветеринарско-санитарних мера ангажују се субјекти ветеринарске делатности, јавне установе, Војска Србије, полиција и други државни органи. У оквиру предузимања ванредних ветеринарско-санитарних мера доноси се и спроводи посебне процедуре о ангажовању субјеката ветеринарске делатности, јавних установа, Војске Србије, полиције и других државних органа, у складу са посебним прописима, овим планом и оперативним приручником.

4. ФИНАНСИРАЊЕ СПРОВОЂЕЊА МЕРА

4.1. Редовни трошкови рада ветеринарске службе

У складу са годишњим планом дијагностичких испитивања заразних болести животиња средства се обезбеђују у буџету Републике Србије. Буџетом су предвиђена средства за спровођење мера у случају избијања епизоотија мањих размера заразних болести животиња.

4.2. Додатни трошкови у случају избијања епизоотија већих размера

Финансијска средства неопходна ради хитног сузбијања и искорењивања епизоотије нарочито опасних заразних болести већих размера обезбедиће се из средстава резерве буџета Републике Србије, у складу са законом.

4.3. Категорије трошкова

Редовни и додатни трошкови користе се за:

- 1) набавку опреме за заштиту људи ангажованих на спровођењу програма и других облика превентивне заштите људи од појединих болести, односно зооноза;
- 2) набавку потрошног материјала;
- 3) опремање националног, регионалних и локалних кризних центара;
- 4) убијање животиња и нешкодљиво уклањање лешева;
- 5) дезинфекцију и уништавање контаминираног материјала;
- 6) чишћење и дезинфекцију објеката, опреме и возила;
- 7) финансирање трошкова здравствене заштите животиња;
- 8) плаћање накнаде штете за убијене животиње, као и накнаде за предмете који су оштећени или уништени приликом спровођења наређених мера;
- 9) израду информативно-едукативног материјала;
- 10) тренирање и обуку особља;
- 11) трошкове субјеката који учествују у спровођењу кризног плана.

5. ОРГАНИЗАЦИЈА

Организација управљања кризним ситуацијама обухвата организациону структуру и ланац командовања који су, у зависности од овлашћења и одговорности које субјекти имају, разврстани у три нивоа: стратешки, тактички и оперативни ниво.

Организациона структура заснива се на прецизној субординацији и јединственој линији командовања и одлучивања.

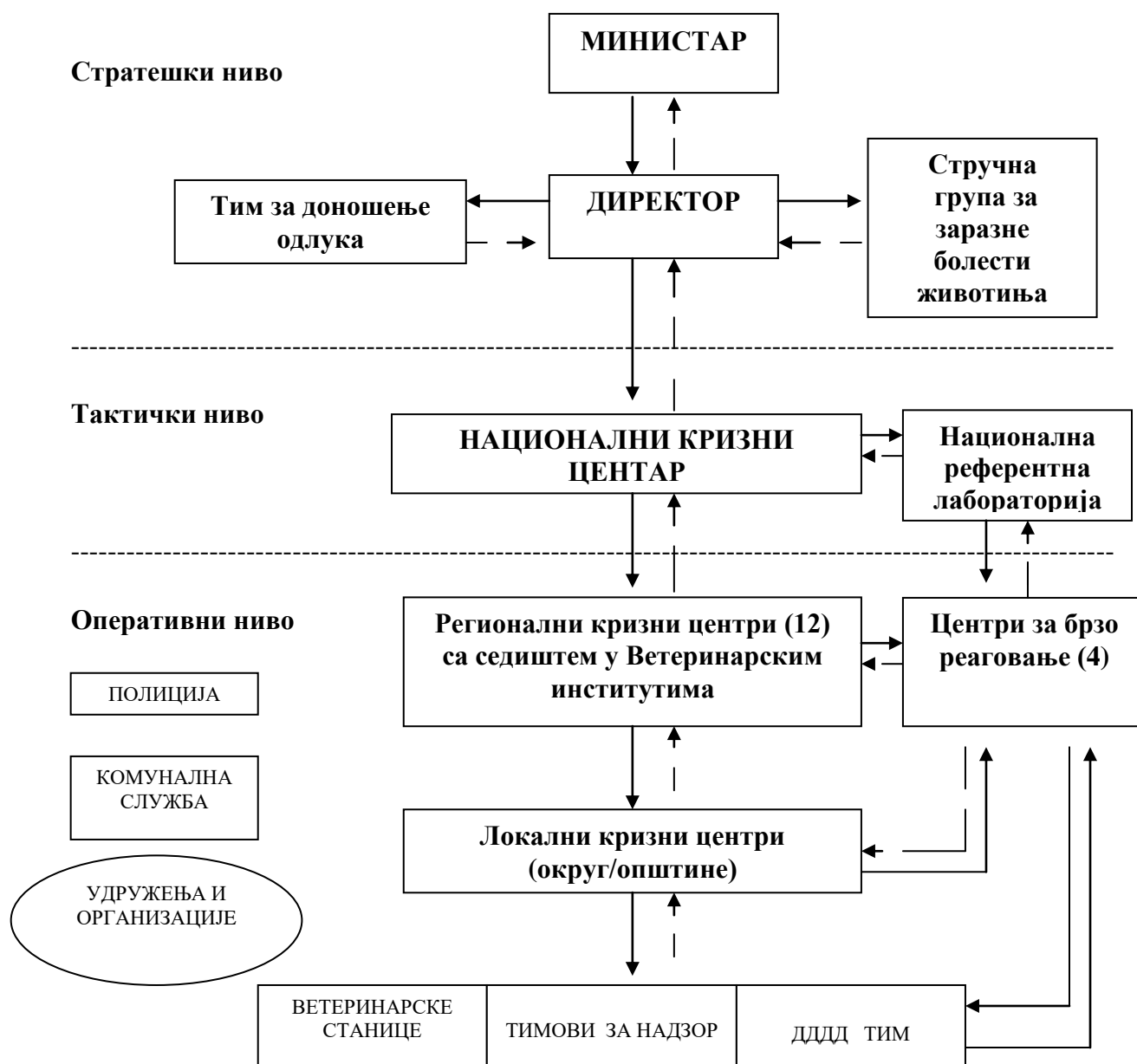
Ради обезбеђивања субординације и јединствене линије командовања и одлучивања, води се и стално ажурира евиденција субјеката у организацији управљања кризним ситуацијама, која нарочито садржи следеће податке:

- 1) име и презиме;
- 2) улогу и обавезе током спровођења мера, сузбијања и ерадикације епизоотије за сваког од чланова;
- 3) податке о стручној оспособљености и претходном искуству на пословима сузбијања нарочито опасних и високо контагиозних болести;

- 4) телефонске бројеве на послу;
- 5) адресу електронске поште (e-mail) на послу и код куће;
- 6) број мобилног телефона;
- 7) кућни број телефона.

Графички приказ организације управљања кризним ситуацијама дат је у Дијаграму 2.- Субординација и јединствена линија командовања ветеринарске службе по вертикали

Дијаграм 2. - Субординација и јединствена линија командовања ветеринарске службе по вертикали



5.1. Стратешки ниво

Стратешки ниво организационе структуре Кризног плана чине министар надлежан за послове ветеринарства, директор Управе за ветерину, Тим за доношење одлука и Стручна група за заразне болести животиња (у даљем тексту: Стручна група).

5.1.1. Министар надлежан за послове ветеринарства

За спровођење Кризног плана у случају сумње на појаву или појаве нарочито опасне заразне болести одговоран је министар надлежан за послове ветеринарства, у складу са законом којим се уређује државна управа.

5.1.2. Директор Управе за ветерину

Директор Управе за ветерину одговоран је за спремност ветеринарске службе у смислу опремљености, организованости и ефикасности, за обезбеђивање неопходних материјалних ресурса, као и обезбеђивање увежбаности и обучености припадника ветеринарске службе. Директор Управе за ветерину одговоран је и за креирање стратегије борбе против заразних болести животиња. Директор Управе за ветерину информисе ОЕ, Европску комисију и ветеринарске службе суседних држава о постојању сумње, појави болести и предузетим мерама на сузбијању болести. Директор Управе за ветерину одговоран је за спровођење мера сузбијања и искорењивања нарочито опасних заразних болести за које се примењује Кризни план. Директор Управе за ветерину распоређује и поставља људство на функције у кризним центрима.

Током рада, директору Управе за ветерину стручну и техничку помоћ пружају Савет за ветеринарство, Стручна група и Национални кризни центар и регионални, односно локални кризни центри.

5.1.3. Тим за доношење одлука

Тим за доношење одлука чине: директор Управе за ветерину, односно руководилац Националног кризног центра, руководиоци одговарајућих организационих јединица Управе за ветерину задужени за послове здравствене заштите животиња, добробити, обележавања, ветеринарског јавног здравства, ветеринарске инспекције, међународног промета, ветеринарских услуга и др, руководилац националне референтне лабораторије за одређену нарочито опасну заразну болест и представници Стручне групе.

5.1.4. Стручна група

Директор Управе за ветерину образује Стручну групу којом координира руководилац или представник организационе јединице за здравствену заштиту животиња. Чланство у Стручној групи је стално, а ако то ситуација налаже, број чланова се може мењати.

Чланови Стручне групе бирају се на основу личног искуства и познавања епизоотиологије, заштите животиња, клиничке и лабораторијске дијагностике, као и поседовања других знања и вештина значајних за контролу и сузбијање заразних болести, специфичних знања у области биологије, заштите животне средине, ловства, управљања кризама и др.

У састав Стручне групе укључени су стручњаци: епизоотиолози, вирусолози, ветеринари, микробиолози, имунолози, патолози, као и експерти за асанацију терена и дезинфекцију, дезинсекцију и дератизацију, царинске службе и других области: биолози, стручњаци из области ловства, представници индустрије, фармера, произвођача и привредних комора.

Чланови Стручне групе морају бити стално доступни за време спровођења Кризног плана.

5.1.4.1. Одговорности и дужности Стручне групе

У повољној епизоотиолошкој ситуацији дужности Стручне групе су да:

1) сарађује са ветеринарском службом и помаже у планирању рада током епизоотија;

2) саветује директора Управе за ветерину и Национални кризни центар о новим сазнањима и научним достигнућима у области епизоотиологије;

3) пружа саветодавну и стручну подршку приликом припреме одговарајућих процедура значајних за планирање и спремност службе за случај епизоотија;

4) саветује и помаже развоју и унапређењу одговарајућих процедура у примени Кризног плана, разрађује различите сценарије за потребе планирања тренинга и провере контролних механизма;

5) развија и прилагођава моделе за сакупљање и анализу епизоотиолошких и других потребних података на основу научних сазнања и личних искустава чланова Стручне групе, за потребе Тима за доношење одлука;

6) врши процену ризика и даје конкретне предлоге контроле и превенције болести;

7) предлаже програме обуке ветеринарских радника из области клиничке патологије, епизоотиологије и контроле и сузбијања нарочито опасних заразних болести које обухватају знања и вештине раног клиничког откривања и препознавања симптома нарочито опасних заразних болести укључујући и диференцијално дијагностичко препознавање епизоотиологије и патологије сличних болести;

8) разрађује и предлаже сценарије вежби које су прилагођене субјектима у ветеринарској делатности и другим организацијама и лицима која учествују у реализацији мера;

9) организује медијско информативне кампање о значају појаве болести.

5.1.4.2. Дужности Стручне групе за време трајања епизоотије

У неповољној епизоотиолошкој ситуацији дужности стручне групе су да:

- 1) после обавештавања од стране Националног кризног центра о појави сумње на нарочито опасну заразну болест функционише у условима епизоотије;
- 2) на основу свих битних прелиминарних информација врши процену епизоотиолошке ситуације на газдинствима, у објектима или локацијама на терену који су под највећим ризиком директног или индиректног контакта са узрочником болести;
- 3) врши процену клиничке слике оболелих животиња;
- 4) врши процену могућег ширења болести и предвиђа могуће путеве преношења узрочника болести;
- 5) пружа саветодавну и стручну помоћ директору Управе за ветерину, Тиму за доношење одлука и Националном кризном центру о праћењу епизоотије;
- 6) израђује и предлаже програме надзора и проспекције терена, предлаже начин дијагностичког испитивања и број потребних узорака и могуће механизме за спречавање ширења и сузбијање нарочито опасне заразне болести;
- 7) прати реализацију спроведених мера и предлаже додатне мере за спречавање ширења и сузбијање нарочито опасне заразне болести и предвиђа могуће последице предузетих мера;
- 8) употпуњује епизоотиолошке податке са доступним метеоролошким, географским и осталим расположивим подацима;
- 9) процењује и анализира различите сценарије кретања и исхода епизоотије на основу густине насељености животиња, географског положаја, распореда и удаљености газдинстава, кретања пријемчивих и потенцијално заражених животиња и метеоролошких услова;
- 10) процењује интензитет мера и подручје на коме се оне примењују и о томе обавештава тим за доношење одлука и Национални кризни центар;
- 11) на основу процене ризика предлаже број, врсту и категорију животиња које треба нешкодљиво уништити;
- 12) саветује и предлаже одговарајући начин убијања животиња, нешкодљивог уклањања лешева и деконтаминације газдинства и објеката;
- 13) прави планове о нешкодљивом уништавању великог броја лешева ван газдинстава узимајући у обзир еколошки утицај и ризик по здравље људи.

Стручна група на основу епизоотиолошког испитивања, саставља епизоотиолошки извештај о броју заражених животиња и првим случајевима обољења који садржи:

- 1) опште стање на газдинству, у објекту или локацији где бораве пријемчиве животиње;
- 2) број пријемчивих животиња и осталих врста животиња;
- 3) технологију узгоја;

- 4) категорије животиња које су присутне на газдинствима;
- 5) број животиња које показују клиничке симптоме обољења;
- 6) старост животиња;
- 7) процену датума када су први случајеви болести регистровани и процену датума највероватнијег уношења инфективног агенса на газдинство и контакта са пријемчивим животињама;
- 8) величину и локацију газдинства, као и њихов положај у односу на околна газдинства, путеве, природне баријере, суседне објекте, пијаце, кланице, контактна газдинства и др.;
- 9) податке о кретања и промету пријемчивих животиња, хране, људи и потенцијално контаминираног материјала са заражених газдинстава и објеката или ка зараженим објектима и газдинствима у периоду од могућег уношења инфективног агенса на газдинство, односно у објекат.

5.1.4.3. Опрема Стручне групе

Стручна група располаже следећом опремом и уређајима:

- 1) заштитним оделима за једнократну употребу и опремом (гумене рукавице, рукавице од латекса, заштитна одела, заштитне маске, заштитне наочаре, гумене чизме, ПВЦ вреће отпорне на аутоклавирање за паковање заштитне одбачене одеће и опреме, чување чизама и др);
- 2) опремом за фиксирање (омче за хватање - сајле, фармацеутска средства за омамљивање животиња, бризгалице, игле);
- 3) опремом за узорковање (за post-mortem: прибор за обдукцију и одговарајуће контејнере за узорковање течног материјала и органа, опрему за паковање и транспорт узорака - контејнери за паковање узорака и ручни расхладни фрижидери), вакутајнере и епрувете за узорковање крви, бризгалице и игле за узорковање крви;
- 4) термометрима;
- 5) опремом за еутаназију животиња (пиштољ са пенетрирајућим клином, опрема за пресецање кичмене мождине, преносни електрични уређаји за еутаназију, бризгалице и игле);
- 6) опремом за чишћење и дезинфекцију: четке, лопате, кофе, уређаји за прање под притиском, леђне прскалице (ручне и на моторни погон);
- 7) одговарајућом количином дезинфекционих средстава која проверено делују на узрочника нарочито опасне заразне болести;
- 8) батеријским лампама;
- 9) обрасцима и записницима за вођење управних радњи и епизоотиолошких увиђаја;
- 10) мобилним телефонима отпорним на дезинфицијенсе;
- 11) фотоапаратима и видео камерама отпорним на дезинфицијенсе.

5.2. Тактички ниво

Тактички ниво организационе структуре Кризног плана чине Национални кризни центар и национална референтна лабораторија за одређену нарочито опасну заразну болест.

5.2.1. Формирање и састав Националног кризног центра

Ради спровођења кризног плана министар надлежан за послове ветеринарства образује Национални кризни центар, у складу са прописима о државној управи.

Национални кризни центар чине:

- 1) директор Управе за ветерину;
- 2) руководилац или други представник организационе јединице за здравствену заштиту животиња, добробит и следљивост животиња;
- 3) руководилац или други представник националне лабораторије за одређену нарочито опасну заразну болест;
- 4) руководилац или други представник организационе јединице ветеринарске инспекције;
- 5) руководилац или други представник организационе јединице ветеринарског јавног здравља;
- 6) руководилац или други представник организационе јединице граничне ветеринарске инспекције;
- 7) руководилац или други представник организационе јединице за међународни промет и сертификацију;
- 8) руководилац или други представник организационе јединице за регистрацију ветеринарских организација и ветеринарске услуге.

Национални кризни центар у проширеном саставу чине:

- 1) представник министарства надлежног за послове финансија;
- 2) представник министарства надлежног за унутрашње послове;
- 3) представник министарства надлежног за ванредне ситуације;
- 4) представник министарства надлежног за послове одбране;
- 5) представник министарства надлежног за послове правде;
- 6) представник министарства надлежног за државну управу и локалну самоуправу.

Чланови Националног кризног центра могу бити и друга стручна лица и сарадници, у зависности од природе и типа нарочито опасне заразне болести, као и расположивости стручних лица за одређену врсту послова.

Националним кризним центром руководи директор Управе за ветерину, односно друго именовано лице.

Чланови Националног кризног центра морају бити стално доступни за време спровођења кризног плана.

5.2.2. Седиште Националног кризног центра

За потребе Националног кризног центра обезбедиће се посебна просторија у којој ће бити смештен центар и просторија за састанке и контакте са медијима, представницима индустрије и других институција и организација.

Директна телефонска линија за потребе Националног кризног центра обезбеђује се за пружање информација становништву о начину контроле болести и осталим значајним информацијама.

Седиште Националног кризног центра је у Београду.

Контакт подаци:

Национални кризни центар

Управа за ветерину

11070 Нови Београд

Омладинских бригада бр. 1

електронска адреса: vetuprava@minpolj.gov.rs

контакт телефон: 011/2602-320

5.2.3. Опрема Националног кризног центра

Национални кризни центар опремљен је следећом опремом:

- 1) средствима комуникације (телефони, мобилни, статични, конференцијски телефон и видео линк, факс, приступ интернету);
- 2) компјутерима, који су повезани Централном базом података о обележеним животињама, интернетом, регионалним и локалним центрима, ветеринарским институтима и специјалистичким заводима као и осталим институцијама од значаја за рад и функционисање Националног кризног центра;
- 3) штампачима;
- 4) фотокопир апаратима;
- 5) мапама размера 1:50.000 и 1:10.000;
- 6) уређајима за геопозиционирање;
- 7) географским информационим системом;
- 8) фотоапаратима и видео камерама који се могу дезинфиковати;
- 9) списковима регистрованих објеката као што су: фарме, кланице, сточне пијаце и друге организације и удружења која би могла бити угрожена и која морају бити обавештена о потврђеној појави нарочито опасне заразне болести;
- 10) списком јавних установа, ветеринарских и других организација које могу бити ангазоване на пословима сузбијања болести и пружања помоћи у ванредним ситуацијама са подацима о опреми потребној за обављање активности које се односе на сузбијање нарочито опасних заразних болести;
- 11) возилима за превоз људства и опреме.

Национални кризни центар има непосредан приступ опреми и просторијама у којима се опрема чува ради дистрибуције регионалним, односно локалним кризним центрима. Део опреме може се обезбедити на основу уговора

са организацијама, предузећима, односно другим државним органима који могу пружити помоћ и услуге.

5.2.4. Дужности и одговорности Националног кризног центра

Национални кризни центар обезбеђује организацију и одговара за реализацију следећих активности:

- 1) праћење примене прописа који се односе на спровођење кризног плана за одређену нарочито опасну заразну болест;
- 2) координацију примене одлука које доноси Тим за доношење одлука;
- 3) дефинише заражено и угрожено подручје;
- 4) прати епизоотиолошку ситуацију у другим земљама и окружењу;
- 3) одлучује о потреби затварања појединих граничних прелаза;
- 4) управља и прати рад регионалних, односно локалних кризних центара;
- 5) анализира податке добијене од регионалних, односно локалних кризних центара и врши процену напретка у контроли и ерадикацији болести, тако да се план спровођења мера може у било ком моменту променити и прилагодити стању на терену;
- 6) дефинише и утврђује активности и мере које се морају предузети и прати њихово брзо и ефикасно спровођење од стране регионалних, односно локалних кризних центара;
- 7) предлаже људство на функције у регионалне и локалне центре и обезбеђује ресурсе потребне регионалним, односно локалним кризним центрима;
- 8) ако се донесе одлука о хитној вакцинацији као изузетној и хитној мери, даје препоруку о зонама у којима ће се вакцинисати пријемчиве животиње;
- 9) у случају одобравања хитне вакцинације у сарадњи са регионалним, односно локалним кризним центрима организује кампању вакцинације;
- 10) сарађује са националном референтном и овлашћеним лабораторијама;
- 11) сарађује и контактира са медијима, укључујући и редовно издавање саопштења, као и давање ванредних саопштења, ако је то потребно;
- 12) сарађује са министарством надлежним за унутрашње послове и ванредне ситуације и министарством надлежним за послове одбране у циљу обезбеђивања спровођења појединих мера (забрана промета и контрола кретања људи и возила);
- 13) прикупља податке везане за метеоролошке прилике у региону од посебне организације надлежне за послове метеорологије и прослеђује их регионалним, односно локалним кризним центрима;
- 14) прати и примењује научно стручна искуства и сазнања и информационе технологије у циљу координације послова који се односе на спречавање ширења и сузбијање нарочито опасне заразне болести;
- 15) по потреби сарађује и са другим органима државне управе учесницима у реализацији Кризног плана.

За све догађаје, који су у вези са појавом нарочито опасне заразне болести, у Националном кризном центру воде се хронолошке забелешке у форми дневника активности.

Током трајања епизоотије Национални кризни центар је у сталном заседању. Радни дан и активности у Националном кризном центру започињу одржавањем састанка, планирањем дневних активности и активности за наредне дане, анализирањем планова и примењених мера за искорењивање болести.

На крају радног дана подносе се извештаји о спроведеним активностима, сумирају извештаји добијени од регионалних, односно локалних кризних центара, састављају саопштења, припремају табеларни и писани извештаји и анализирају подаци епизоотиолошких анкета које су спровели регионални, односно локални кризни центри. Свакодневно се прати потрошња материјалних средстава у регионалним, односно локалним кризним центрима и анализира потреба за додатним средствима.

5.3. Национална референтна лабораторија за одређену нарочито опасну заразну болест

Лабораторијска дијагностика нарочито опасних заразних болести врши се у Научном институту за ветеринарство Србије „Београд” у Београду, Научном институту за ветеринарство „Нови Сад” из Новог Сада, Ветеринарском специјалистичком институту „Краљево” из Краљева и другим институтима према посебном решењу Министарства.

Након добијања, односно потврде позитивних резултата у националној референтној лабораторији за одређену нарочито опасну заразну болест, узорци се прослеђују референтној лабораторији Европске уније.

Референтне лабораторије Европске уније су:

1) EU REFERENCE LABORATORY
Institute of Virology, Hannover Veterinary School
Bünteweg 17
30 559 Hannover
GERMANY
Tel: (49.511) 953.88.40, Fax: (49.511) 953.88 98

2) EU REFERENCE LABORATORY
Institute for Animal Health
Ash Road, Pirbright, Woking, Surrey
GU24 0NF UNITED KINGDOM
Tel: (44.1483) 23.24.41, Fax: (44.1483) 23.24.48.

3) EU REFERENCE LABORATORY
Animal Health and Veterinary Laboratories Agency
Weybridge, New How, Addlestone, Surrey, KT 15 3NB
UNITED KINGDOM
Tel: 441932357339, Fax: 441932357239

5.4. Оперативни ниво

Оперативни ниво организационе структуре кризног плана чине регионални кризни центри, локални кризни центри, ветеринарске организације и други државни органи и организације.

5.4.1. Формирање и састав регионалних, односно локалних кризних центара

На целој територији Републике Србије идентификоване су локације које су подесне за смештање регионалних, односно локалних кризних центара.

Регионални кризни центри смештени су у седиштима ветеринарских института, а активирају се у случају појаве нарочито опасне заразне болести на одређеном подручју које покривају.

Изузетно регионални кризни центри могу бити смештени у просторијама локалних кризних центара.

Локални кризни центри образују у случају потребе и смештају у просторијама управних округа и јединица локалне самоуправе.

Локални кризни центар ставља се у пуну функцију најкасније у року од 48 сати од тренутка доношења одлуке о њиховом образовању.

Укупан број регионалних и локалних кризних центара који су активни зависи од процене Националног кризног центра, интензитета, размере и распрострањености болести у земљи.

У случају потребе могу се образовати покретне јединице као локални зоосанитарни пунктови у близини жаришта у циљу смањивања ризика ширења болести.

Регионалним кризним центром руководи руководилац организационе јединице ветеринарске инспекције у управном округу или директор ветеринарског института или друго именовано лице, који за свој рад одговарају руководиоцу Националног кризног центра.

Регионални кризни центар може да функционише у основном и проширеном саставу. У основном саставу особље регионалног кризног центра чини најмање три ветеринара, и то: руководилац организационе јединице ветеринарске инспекције у управном округу, специјалиста епизоотиологије из надлежног института и надлежни ветеринарски инспектор, други ветеринарски радници, административни радници и представници јединица локалне самоуправе. У проширеном саставу у рад регионалног кризног центра се по потреби укључују представници министарства надлежног за унутрашње послове, представници војске и других државних органа и организација.

Локалним кризним центром руководи руководиоца ветеринарске инспекције у управном округу, епизоотиолог из ветеринарског института, односно ветеринар, који за свој рад одговарају руководиоцу регионалног кризног центра.

Број људи који су ангажовани у регионалном, односно локалном кризном центру зависи од ситуације на терену. У рад локалног центра укључују се представници локалне самоуправе, министарства надлежног за унутрашње послове, а по потреби и друга лица.

Чланови регионалног, односно локалног кризног центра који су ветеринарски радници обучени за препознавање клиничких симптома и дијагностику нарочито опасних заразних болести, спровођење контроле кретања и промета животиња и мера и процедура у зараженом дворишту, укључујући и мере убијања, нешкодљивог уништавања лешева, чишћења и дезинфекције.

5.4.2. Седиште регионалних и локалних центара

Регионални центри се налазе у Београду и седиштима 12 епизоотиолошких подручја у којима се налазе средишта регионалних ветеринарских института.

Списак регионалних кризних центара са њиховим контакт подацима дати су у Табели 1 – Списак регионалних кризних центара.

Списак локалних кризних центара са њиховим контакт подацима дати су у Табели 2 – Списак локалних кризних центара.

Табела 1- Списак регионалних кризних центара

Ред. бр.	Назив регионалног центра	Адреса	Број телефона и e-mail адреса
1	2	3	4
1.	Научни институт за ветеринарство Србије „Београд” Регионални кризни центар за брзо реаговање	Аутопут 3 Београд	nivst@nivs.rs 011/2851-096, 011/2604-020 дир. факс: 011/2604-020
2.	Научни институт за ветеринарство „Нови Сад” Регионални кризни центар за брзо реаговање	Руменачки пут 20 Нови Сад	niv@niv.ns.ac.rs 021/4895-300, 021/518-008, 021/4895-305 дир. факс: 021/518-544
3.	Ветеринарски специјалистички институт „Суботица”	Сегедински пут 88 Суботица	vsisu@vsisu.co.rs 024/547767, факс 024/547830
4.	Ветеринарски специјалистички институт „Сомбор”	Стапарски пут 35 Сомбор	so.vsi@neobee.net 025/23588, 025/29303, 025/437365, факс 025/23542
5.	Ветеринарски специјалистички институт „Зрењанин”	Темишварски друм 26 Зрењанин	vsizr@vsizr.org.rs vsizr@hotmail.com 023/545030, 023/545025, факс 023/549605

6.	Ветеринарски специјалистички институт „Панчево”	Новосељански пут 33 Панчево	institut@vsipancevo.co.rs 013/313208, факс 013/2514917
7.	Ветеринарски специјалистички институт „Шабац”	Војводе Путника 54 Шабац	vsisabac@nadlanu.com 015/344556, 015/369320, 015/369321, 015/349740, факс 015/369321
8.	Ветеринарски специјалистички институт „Краљево” Регионални кризни центар за брзо реаговање	Жички пут 34 Краљево	vetiskv@tron-inter.net office@vsikv.com 036/361-361, 036/360-011, факс 036/361361, 036/360011
9.	Ветеринарски специјалистички институт „Пожаревац”	Дунавска 89 Пожаревац	povetinst@ptt.rs office@vsipozarevac.com 036/361-361, 036/360-011, факс 036/361361, 036/360011
10.	Ветеринарски специјалистички институт „Јагодина”	Бошка Јовића 8 Јагодина	vsij@ptt.rs 035/2435380, 035/242646, 035/222265-дир., 035/242647-Лазих факс 035/242645
11.	Ветеринарски специјалистички институт „Зајечар”	Изворски пут 1 Зајечар	vz_zajecar@nadlanu.com 019/411667, 019/411570, факс 019/411667
12.	Ветеринарски специјалистички институт „Ниш” Регионални кризни центар за брзо реаговање	Милке Протић бб Ниш	vsini@nadlanu.com 018/263301, факс 018/264467

Табела 2- Списак локалних кризних центара

Ред. бр.	Назив локалног центра	Адреса	Број телефона и е-mail адреса
1	2	3	4
1.	Републичка ветеринарска инспекција Град Београд	Београд Велисава Вујовића 1а	rep.veterinarska.insp.bgd@gmail.com 011-344-96-12, 011/344-96-06
2.	Републичка ветеринарска инспекција Суботица	Суботица Трг Лазара Нешића 1	vetinsp@eunet.rs 024/558-582, 024/687-090
3.	Републичка ветеринарска инспекција Сомбор	Сомбор Трг Цара Уроша 1	okrugsombor@gmail.com 025/22-481,025/432-450
4.	Републичка ветеринарска инспекција Зрењанин	Зрењанин Трг Слободе 10	upsbo@mgnet.rs 023/564-603, 023/525-598
5.	Републичка ветеринарска инспекција Нови Сад	Нови Сад Булевар М. Пупина 10	ns.vet@eunet.rs 021/427-823, 021/679-1020, 021/472-511
6.	Републичка ветеринарска инспекција Панчево	Панчево Краља Петра Првог 2-4	reg.kanc.pancevo@panet.rs 013/346-940, 013/301-760

7.	Републичка ветеринарска инспекција Пожаревац	Пожаревац Дринска 2	blueoffice@gmail.com 012/554-945, 012/554-946
8.	Републичка ветеринарска инспекција Смедерево	Смедерево Трг Републике 5	sdoperateri@gmail.com 026/223-646
9.	Републичка ветеринарска инспекција Јагодина	Милена Савић 064/8680-267	jagodinaoffice@gmail.com 035/245-446, 035/221-685
10.	Републичка ветеринарска инспекција Крагујевац	Крагујевац Саве Ковачевића 7	operater1@gmail.com 034/337-880, 034/300-195
11.	Републичка ветеринарска инспекција Зајечар	Зајечар Генерала Гамбете 44	mpue3@nadlanu.com 019/441-580
12.	Републичка ветеринарска инспекција Бор	Бор Моше Пијаде 19	operaterrvibor@gmail.com 030/421-687
13.	Републичка ветеринарска инспекција Ниш	Ниш Страхињића Бана 66	vetinspno@yahoo.com 018/291-601, 018/505-110, 018/523742
14.	Републичка ветеринарска инспекција Врање	Врање Петог Конгреса 1	regionalnovr@gmail.com 017/27-054
15.	Републичка ветеринарска инспекција Пирот	Пирот Српских владара 83	vinspekcijapi@yahoo.com 010/313-299
16.	Републичка ветеринарска инспекција Лесковац	Лесковац Пана Ђукића 9	coirleskovac@nadlanu.com 016/228-051, 016/228-055
17.	Републичка ветеринарска инспекција Краљево	Краљево Трг Јована Сарића 1/3	vet.inspek@yahoo.com 036/314-283
18.	Републичка ветеринарска инспекција Шабац	Шабац Јевремова 6	vetinspekt@gmail.com 015/360-400
19.	Републичка ветеринарска инспекција Ваљево	Ваљево Карађорђева 31	regionalnava@gmail.com 014/221-284, 014/292-690
20.	Републичка ветеринарска инспекција Прокупље	Прокупље Таковска 2	online@beotel.rs 027/322-395, 027/329-624, 027/329-624
21.	Републичка ветеринарска инспекција Сремска Митровица	Сремска Митровица Св. Димитрија 8	vetinspektsrem@neobee.net 022/636-107
22.	Републичка ветеринарска инспекција Крушевац	Крушевац Балканска 63	vetinfoks@gmail.com 037/447-151, 037/439-962
23.	Републичка ветеринарска инспекција Кикинда	Кикинда Трг српских добровољаца 12	regkisbo@nadlanu.com 0230/401-710, 0230/22-921
24.	Републичка ветеринарска инспекција Чачак	Чачак Жупана Страцимира 2	ozmorokrug@verat.net 032/343-813
25.	Републичка ветеринарска инспекција Ужице	Ужице Светог Ахилија 53	zlatiborski@gmail.com 031/891-443, 031/562767

5.4.3. Просторије и опрема регионалних, односно локалних кризних центара

За потребе регионалних, односно локалних кризних центара обезбеђују се одговарајуће просторије, односно простор за смештај људи и опреме.

Ради спровођења неопходних санитарних и хигијенских мера обезбеђују се тушеви и просторије за пресвлачење запослених у кризном центру, као и за посетиоце кризног центра. Просторије су подељене на оне које су намењене особама које долазе са газдинстава и из објеката за које се претпоставља да нису заражени и на просторије за особе које су биле на зараженим газдинствима и објектима или у контакту са животињама за које се сумња или је потврђено да су оболеле.

У случају потребе, одвојене просторије или објекти, обезбедиће се у покретним зоосанитарним јединицама које су образоване као локални зоосанитарни пунктови у близини жаришта. Оне се користе за потребе људства које је боравило на газдинствима на којима је потврђено присуство нарочито опасне заразне болести, а у циљу обезбеђивања потпуне деконтаминације неопходне у случајевима паковања и слања материјала на лабораторијска испитивања и чишћења и дезинфекције зараженог дворишта.

Опрема која је употребљена на газдинствима за која се претпоставља да нису заражена чисти се и деконтаминира одвојено од опреме која је коришћена на газдинствима за које се сумња или је потврђено присуство болести.

Регионални, односно локални кризни центри морају бити снабдевени опремом, неопходном за примену прописаних мера за сузбијање и искорењивање нарочито опасне заразне болести на подручју за које су основани.

Регионални кризни центар наменски користи капацитете надлежних ветеринарских института/завода, укључујући и комуникациони центар, просторије, кадар и одговарајућу опрему.

Регионални кризни центар води евиденцију о опреми и обавештава Национални кризни центар о плану употребе и употреби опреме и средстава од стране регионалног, односно локалног кризног центра.

Регионални кризни центар процењује и обезбеђује потребну опрему и средстава за своје потребе, уз сагласност Националног кризног центра.

Регионални, односно локални кризни центар има непосредан приступ опреми која се чува у просторијама ветеринарских института и специјалистичких завода, како би та опрема била стално доступна и у случају потребе употребљена без одлагања. Након добијања потврде о постојању болести, неопходна опрема, одећа и остала материјална средства морају се

доставити ветеринарској и другим службама, ангажованим на пословима сузбијања и искорењивања болести у року од три до четири сата.

Регионални и локални центри снабдевени су следећом опремом:

- 1) средствима комуникације (телефони: мобилни, фиксни);
- 2) компјутерима повезаним са мрежом ветеринарске службе и Националним кризним центром путем интернета;
- 3) рачунаром са одговарајућим лиценцама за коришћење видео линка и успостављање везе са Националним кризним центром;
- 4) штампачем;
- 5) фотокопир апаратом;
- 6) мапама у сразмерама 1:50.000 за угрожене зоне и 1:10.000 за заражене зоне;
- 7) уређајима за геопозиционирање;
- 8) фотоапаратима и видео камерама које се могу дезинфиковати;
- 9) списком лица и организација у зони одговорности регионалног, односно локалног центра, које могу бити угрожене или су на било који начин заинтересоване да буду обавештена о постојању болести;
- 10) возилима за превоз људства и опреме;
- 11) заштитним оделима за једнократну употребу и опрему за теренско особље (гумене рукавице, рукавице од латекса, одела за једнократну употребу, заштитне маске, заштитне наочаре, гумене чизме, ПВЦ вреће отпорне на аутоклавирање за паковање заштитне одбачене одеће и опреме, чување чизама);
- 12) опремом за фиксирање животиња (омче за хватање - сајле, фармацеутска средства за омамљивање животиња, бризгалице, игле);
- 13) опремом за узорковање (за post-mortem: прибор за обдукцију и одговарајуће контејнере за узорковање течног материјала и органа, опрему за паковање и транспорт узорака);
- 14) опремом за еутаназију животиња (пиштољ са пенетрирајућим клином, опрема за пресецање кичмене мождине, преносни електрични уређаји за еутаназију, бризгалице и игле);
- 15) опремом за чишћење и дезинфекцију, дезинсекцију и дератизацију: четке, лопате, кофe, уређаји за прање под притиском, леђне прскалице (ручне и на моторни погон), опрема за термално и хладно замагљивање и др.;
- 16) одговарајућом количином средстава за дезинсекцију и дератизацију, као и средстава за дезинфекцију која проверено делују на узрочника заразне болести;
- 17) одговарајућом опремом и средствима за обележавање жаришта заразе и зараженог и угроженог подручја;
- 18) обрасцима и записницима за вођење управних радњи и епизоотиолошких увиђаја;
- 19) термометрима;
- 20) батеријским лампама.

За потребе регионалних и локалних кризних центара обезбеђују се директне телефонске линије и електронске адресе у циљу остваривања комуникације са Националним кризним центром.

Особе које раде на терену морају користити опрему која се може дезинфиковати.

Опрема потребна за спровођење кризног плана мора се редовно занављати, одржавати у исправном стању, бити увек доступна и мора се рационално користити. Опрема се мора чувати у адекватним контролисаним магацинским условима.

5.4.4. Центри за брзо реаговање

У оквиру регионалних кризних центара посебно се издвајају четири регионална центра за брзо реаговање, са посебно обученим мобилним тимовима, опремљени посебном опремом за реаговање у случајевима епизоотија већих размера.

Регионални центри за брзо реаговање налазе се у:

- 1) Научном ветеринарском институту Србије „Београд” у Београду;
- 2) Научном ветеринарском институту „Нови Сад” у Новом Саду;
- 3) Ветеринарском специјалистичком институту „Краљево” у Краљеву;
- 4) Ветеринарском специјалистичком институту „Ниш” у Нишу.

За обављање координације активности центара за брзо реаговање одредиће се лице, координатор центара за брзо реаговање, које поседује одговарајуће квалификације, знање и искуство у обављању послова из делокруга регионалних центара за брзо реаговање.

Регионални центри за брзо реаговање, поред опреме којом су снабдевени регионални и локални кризни центри, снабдевени су и следећом опремом:

- 1) опремом и уређајима за прање и дезинфекцију под повећаним притиском;
- 2) дезинфекционом и дезинсекционом опремом за термално и хладно замагљивање;
- 3) стабилним уређајима и рампама за дезинфекцију возила;
- 4) покретним пећима за спаљивање лешева;
- 5) камионима за превоз лешева;
- 6) мобилном кланицом (један комплет);
- 7) уређајима за осветљавање терена и ноћни рад (рефлектор лампе);
- 8) шаторима за смештај особља (мали штабни, средњи и већи шатор за туширање).

5.4.5. Дужности и одговорности регионалних и локалних кризних центара

Дужности и одговорности регионалних и локалних кризних центара су да:

1) организује и спроводи дијагностичка испитивања у случају сумње на присуство нарочито опасних заразних болести;

2) организује хитан транспорт узорака до референтне лабораторије;

3) у случају сумње на нарочито опасну заразну болест, забрани промет пријемчивих животиња, производа животињског порекла, хране и стајњака у објектима у којима постоји сумња да је дошло до појаве болести, а по потреби ограничи кретање људи који су били у контакту са зараженим животињама;

4) наложи мере на газдинству или локацији на којој се налазе пријемчиве животиње, а на основу лабораторијског налаза и осталих података после консултације са Националним кризним центром;

5) сарађује са Националним кризним центром у одређивању граница заражених и угрожених подручја и саветује Национални кризни центар о посебним мерама које су неопходне у одређеном подручју;

6) наложи и организује означавање жаришта заразе, зараженог и угроженог подручја таблама и тракама са упозорењима: „Жариште заразе забрањен приступ!”, „Заражено подручје!”, „Угрожено подручје!”. Трака се поставља око жаришта заразе, односно зараженог газдинства док се табле са упозорењима „Заражено подручје!”, „Угрожено подручје!” постављају на граници између зараженог и угроженог подручја и на излазу из угроженог подручја на свим путевима на којима се одвија саобраћај;

7) упути потребан број људи и опрему у заражено двориште или подручје;

8) одреди „чисте” и „прљаве” путеве;

9) нареди убијање пријемчивих животиња које се налазе на зараженом газдинству, а у зависности од епизоотиолошке ситуације и на газдинству или објекту за који постоји ризик, односно сумња на присуство нарочито опасне заразне болести;

10) идентификује и одреди контактна газдинства;

11) организује комисијску процену вредности убијених животиња и уништених предмета;

12) организује и спроведе обилазак свих газдинстава на којима се налазе пријемчиве животиње у зараженом подручју, као и локација које се налазе у угроженом подручју, а за које се претпоставља да постоји ризик од присуства болести, укључујући и оне локације које су идентификоване од стране стручне групе и Националног кризног центра;

13) организује убијање животиња на зараженом газдинству у року од 24 сата од добијања потврде да се ради о нарочито опасној заразној болести и убијање свих животиња које су биле у контакту са оболелим животињама у року од 48 сати од потврде болести;

- 14) организује нешкодљиво уништавање лешева;
- 15) организује и надгледа чишћење и дезинфекцију испражњених објеката укључујући и чишћење и деконтаминацију опреме, материјала и возила;
- 16) обезбеди спровођење дератизације на зараженим газдинствима;
- 17) спроводи налоге Националног кризног центра;
- 18) у случају потребе уведе ограничење кретања људи у оквиру зараженог и угроженог подручја;
- 19) прати и контролише спровођење мера забране кретања и промета пријемчивих животиња, хране, производа животињског порекла и стајњака, а по потреби и забране кретања људи;
- 20) организује и спроводи епизоотиолошка испитивања у циљу утврђивања кретање заразе у периоду пре и после појаве болести;
- 21) у случају да се донесе одлука о спровођењу хитне вакцинације, формира тимове који ће спровести вакцинацију и надгледа њихов рад;
- 22) обезбеђује правилно спровођење мера забране и ограничења које се односе на газдинства, објекте и локације, односно укине ограничења у случају да више нема опасности од ширења болести;
- 23) надгледа насељавање газдинства или објекта у случају укидања мера забране и ограничења које се односе на газдинство;
- 24) одржава сталну комуникацију са органима јединица локалне самоуправе, локалним јединицама сектора за ванредне ситуације и министарства надлежног за унутрашње послове, пољопривредним, здравственим, трговинским и другим организацијама, ветеринарима, сточарима и локалним медијима у циљу информисања о ситуацији увези са присуством болести на трену;
- 25) прати и евидентира епизоотиолошки значајне догађаје у зараженом и угроженом подручју: принудна убијања, нешкодљиво уклањање лешева, чишћење и дезинфекцију;
- 26) одржава редовне свакодневне контакте са Националним кризним центром;
- 27) Националном кризном центру доставља дневни извештај који садржи податке о:

- (1) појави нових случајева заразе,
- (2) активностима на обиласку терена,
- (3) сумњивим случајевима,
- (4) процени епизоотиолошке ситуације,
- (5) нешкодљивом убијању животиња,
- (6) нешкодљивом уклањању лешева,
- (7) чишћењу и дезинфекцији,
- (8) информације о расположивом особљу,
- (9) плану активности за наредни дан,
- (10) спроведеним активностима у току претходног дана,
- (10) вакцинацији пријемчивих животиња,
- (11) контактима са медијима,
- (12) текућим проблемима.

Жаришта заразе, заражено и угрожено подручје означава се следећим таблама и тракама са упозорењима:



Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ
И ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
Управа за ветерину

ЖАРИШТЕ ЗАРАЗЕ
зобрањен приступ!



Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ
И ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
Управа за ветерину

ЗАРАЗЕНО ПОДРУЧЈЕ!



Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ
И ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
Управа за ветерину

УГРОЖЕНО ПОДРУЧЈЕ!

ЖАРИШТЕ ЗАРАЗЕ!

ЗАБРАЊЕН ПРИСТУП!

СТОП!
обавезна дезинфекција
возила

О свим догађајима, који су у вези са појавом нарочито опасне заразне болести, у регионалном, односно локалном кризном центру воде се хронолошке забелешке у форми дневника активности.

Током трајања епизоотије регионални, односно локални кризни центар је у сталном заседању. Радни дан и активности у регионалном, односно локалном кризном центру започињу одржавањем састанка, планирањем дневних активности и активности за наредне дане, анализирањем планова и примењених мера за искорењивање болести.

На крају радног дана Националном кризном центру подно се извештаји о спроведеним активностима, сумирају извештаји добијени од локалних кризних центара и са терена, састављају саопштења, припремају табеларни и писани извештаји и анализирају подаци епизоотиолошких анкета. Свакодневно се прати потрошња материјалних средстава и извештава Национални кризни центар о потрошњи и потребама.

Повреде и други несрећни случајеви особља укљученог у рад регионалних и локалних кризних центара евидентирају се без одлагања и о њима се обавештава локална здравствена служба и Национални кризни центар. Инциденти који угрожавају безбедност без одлагања пријављују се Националном кризном центру, односно државном органу (полиција, органи за прекршаје, тужилаштво). У случају потребе предузимају се одговарајуће мере.

6. УЧЕСНИЦИ У РЕАЛИЗАЦИЈИ КРИЗНОГ ПЛАНА

Поред Министарства у реализацији овог кризног плана учествују и: министарство надлежно за ванредне ситуације, министарство надлежно за унутрашње послове, министарство надлежно за послове одбране, министарство надлежно за послове правде, министарство надлежно за послове државне управе и локалне самоуправе, министарство надлежно за послове природних ресурса, министарство надлежно за послове екологије, министарство надлежно за послове финансија, министарство надлежно за послове привреде, министарство надлежно за послове царине и трговине.

У зависности од епизоотиолошке процене ситуације и степена угрожености земље, у случајевима проглашења нарочито опасне заразне болести и интензивнијег ширења, у циљу спречавања ширења, сузбијања и искорењивања заразе Влада, у складу са проценом ситуације, може да ангажује припаднике Војске Србије.

У случају потребе, органи унутрашњих послова (полиција) пружају помоћ на пословима контроле промета људи и животиња, контроле и физичког обезбеђења заражених газдинстава и објеката а изузетно у случају епизоотија већих размера могу се на тим пословима ангажовати припадници Војске Србије.

Органи локалне самоуправе, цивилна заштита и Војска Србије када то ситуација налаже, обезбеђују додатна материјална средства и људство

потребно за ангажовање на пословима нешкодљивог уништавања лешева, чишћења и дезинфекције објекта, опреме и терена.

Царинска служба, у складу са својим законским овлашћењима, надлежна је, поред граничне ветеринарске инспекције, за контролу промета пошљки животиња, производа животињског порекла, хране за животиње и других предмета којима се може пренети узрочник заразне болести преко државне границе. Министарство надлежно за царинске послове, преко својих органа и у складу са својим овлашћењима, контролише и промет људи и возила преко државне границе.

7. ПРОГРАМИ ОСПОСОБЉАВАЊА И КОНТИНУИРАНА ЕДУКАЦИЈА

У сврху едукације и информисања ветеринара, власника животиња и других заинтересованих лица и организација Управа за ветерину у сарадњи са регионалним кризним центрима континуирано организује обуке, едукације, вежбе симулација и информативне кампање како би се симптоми болести што пре препознали и брзо реаговали у случају сумње или појаве нарочито опасне заразне болести. Управа за ветерину израђује информативне летке за власнике животиња о значају болести, биосигурносним мерама и знацима болести како би власници сами могли врло брзо да уоче симптоме болести, као и брошуре и едукативне филмове за ветеринаре. Управа за ветерину најмање једном годишње организује вежбе симулације и увежбавања за брзо реаговање у случају сумње или појаве нарочито опасне заразне болести.

8. ИНФОРМИСАЊЕ ЈАВНОСТИ

Правилно и правовремено обавештавање јавности је од изузетног значаја за спровођење мера сузбијања и искорењивања нарочито опасне заразне болести предвиђене Кризним планом. Благовремена и објективна информисаност становништва у ситуацијама појаве заразе, је добродошла, корисна и од великог значаја у поступку сузбијања болести. О свим значајним околностима које се односе на спровођење мера сузбијања и искорењивања нарочито опасне заразне болести путем медија обавештавају се сви заинтересовани субјекти, као што је становништво подручја у којима је болест откривена, јавност и субјекти и организације.

Путем прецизних саопштења и сталним алармирањем јавности о ситуацији, значају и разлозима предузимања мера спречава се паника и обезбеђује сарадња са становништвом. Ради спречавања самоиницијативног предузимања мера од стране власника животиња, односно спречавања њиховог отпора спровођењу мера, неопходно је правовремено информисање јавности. За давање саопштења и изјава у медије одговоран је директор Управе за ветерину. Директор Управе за ветерину може овластити лице које ће уместо њега давати саопштења и изјаве за медије. Медији морају бити стално снабдевани корисним информацијама које би се избегле било какве сумње у отвореност и транспарентност спровођења мера и стања у вези са епизоотијом.